

OMGEVINGSANALYSE			
Naam	5.1.2e	Datum	9 maart 2020
Kenmerk		Tijd	10:00
Analyseperiode	08/03/2020, 12:00 – 09/03/2020, 10:00		
Getroffenen en betrokkenen	1 ^e – 2 ^e – 3 ^e ring		
<p>1^e: <i>Wie zijn de getroffenen (slachtoffers/gewonden/nabestaanden/gedupeerden)?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Nederlanders besmet met COVID-19 Nederlanders in isolatie als gevolg van COVID-19 Patiënten, medewerkers en bezoekers van deels gesloten Nederlandse ziekenhuizen <p>2^e: <i>Wie is betrokken? (familie/omwonenden/collega's/werknemers)?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Nabestaanden, familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Zorginstellingen en zorgpersoneel Werknemers en klanten van getroffen bedrijven <p>3^e: <i>Wie voelt zich betrokken? (lotgenoten/volgers/kennissen/geïnteresseerden)?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Actieve burgers die zich (o.a. op sociale media) zorgen maken over het virus Algemeen publiek Politici 			
Karakterisering berichtgeving	Hoe ziet de berichtgeving er uit? Welke bronnen gebruik je?		
<p><i>Wat is de intensiteit van de berichtgeving?</i></p> <p>Op VWS-gebied valt de hoeveelheid media-aandacht mee, in vergelijking met de aandacht voor OCW- en BZ-onderwerpen. De RIVM-update over nieuwe besmettingen en twee nieuwe sterfgevallen wordt overal overgenomen en besproken. Verder is er vooral veel aandacht voor het RIVM-onderzoek in Noord-Brabant (proces & uitslagen), hoewel niet altijd duidelijk wordt gemaakt dat er wordt getest ten behoeve van het onderzoek. Daarnaast wordt er in de media opvallend veel gespeculeerd door virologen en microbiologen over wat ons te wachten staat met betrekking tot de corona-uitbraak in Nederland. Ten slotte zorgt de druk op de zorg in Italië voor vragen over de Nederlandse voorbereidingen op een 'Italiaans scenario'.</p> <p><i>Waar vindt berichtgeving plaats?</i></p> <p>Met de gebeurtenissen in Italië, houden media de hele dag liveblogs bij. Sterfgevallen, besmettingen, isolaties en/of testen in de eigen regio worden uitgebreider verslagen door regionale media.</p>			
I: Informatiebehoefte	<p><i>Welke vragen leven er bij getroffenen? Hebben we antwoorden op de vragen die buiten leven? Op welke vragen hebben we geen antwoord? Hoe wordt het incident in de buitenwereld omschreven (Zien, Horen, Voelen, Ruiken, Proeven)? Welke geruchten worden als zodanig genoemd?</i></p>		
<ul style="list-style-type: none"> Vanaf vrijdag zijn er via social media in totaal 14.481 berichten binnengekomen bij het RIVM. Veel gestelde vragen zijn: Wat houden de maatregelen voor Noord-Brabant precies in? Gaan de scholen nog gewoon op in Noord-Brabant? Wat betekent de nieuwe situatie in Noord-Italië? Kunnen Nederlanders die in Noord-Italië zitten nog gewoon naar huis komen? Zijn maatregelen zoals in Noord-Italië ook denkbaar in Nederland? Hadden de twee overleden patiënten in Nederland al onderliggend lijden? En zouden zij zonder besmetting met coronavirus ook zijn overleden? VWS-webcare heeft zondag van 12:30 tot 22:00 802 berichten verwerkt over (voornamelijk) het coronavirus. Het sentiment was negatief en er waren veel discussies. Veel voorkomende vragen zijn: Wat zijn cijfers van mensen die genezen zijn van het virus in Nederland? Kan het vragen en antwoorden van het RIVM ook in verschillende talen (Turks, Arabisch en Pools) aangeboden worden? Worden evenementen afgelast door het coronavirus? Ook waren er vragen over aanvullende maatregelen. Sinds gisteravond zijn er nog eens 484 berichten verwerkt over het Coronavirus. Veel daarvan gingen over de tweet van Geert Wilders die tweekende dat hij zo snel mogelijk een Kamerdebat wil met minister-president Rutte en minister Bruins. Veel mensen zijn het daar mee eens. Daarnaast zijn er nog veel discussies en gaat het veelal over of Nederland wel genoeg maatregelen neemt. Er komen bij NU.nl meerdere lezersmails binnen over de Vindicat-studenten. Hierin staat onder meer dat een aantal studenten na de wintersportvakantie in Noord-Italië positief is getest op het coronavirus. Dit zou zijn gebeurd in Breda, Zwolle en Enschede. De drie ziekenhuizen die worden genoemd, zeggen desgevraagd tegen NU.nl dat de informatie niet klopt. "Het gaat dus slechts om geruchten," aldus NU.nl. 			

G: Waarneembaar gedrag (Schadepbeperking)	<i>Wat doen of laten getroffen? Volgen zij onze gedragsadviezen (handelingsperspectieven) op? Zelfredzaamheid? Vragen getroffen om aanvullende gedragsadviezen? Welke? Waar moeten we bijsturen?</i>
<ul style="list-style-type: none"> • GGD Hart voor Brabant laat weten dat zij op basis van het RIVM-advies, 'dat geldt voor onze klanten maar ook onze medewerkers', heeft besloten om afspraken die bij consultatiebureaus stonden voor maandag 9 en dinsdag 10 maart te verzetten naar een andere dag of locatie. • In meerdere Brabantse ziekenhuizen worden medewerkers preventief getest. In het Amphia Ziekenhuis in Breda zijn sinds afgelopen woensdag driehonderd medewerkers getest. Dat zegt woordvoerder Conny Feskens van het Amphia Ziekenhuis. "We zijn al sinds woensdag bezig met het testen op corona. Wat dat betreft lopen we wat voor op andere ziekenhuizen. De Amphia-medewerkers die nu besmet blijken te zijn, kunnen gewoon thuis uitzielen". Zo'n driehonderd medewerkers van het ETZ-ziekenhuis in Tilburg en Waalwijk hebben zich zondagmiddag laten testen op het coronavirus. Ze hadden zich daarvoor vrijwillig gemeld. Allemaal mensen met klachten die op het virus kunnen duiden. "We zijn hiertoe overgegaan op verzoek van het RIVM", laat woordvoerder Wim Pleunis weten. • In Nederland zijn nu ook patiënten van het coronavirus hersteld. Omroep Brabant sprak met Gaby uit Loon op Zand die na een week weer beter is, Omroep West meldt dat iemand uit de regio Haaglanden genezen is. 'Omdat het virus pas recent zijn intrede in ons land heeft gedaan', kan het RIVM nog niet zeggen of besmette mensen al daadwerkelijk zijn genezen. "We hebben nog geen harde cijfers", stelt een woordvoerder tegenover De Telegraaf. Hij zegt de casus in de regio Haaglanden niet te kunnen bevestigen en noemt het 'slechts anekdotisch bewijs'. • ANP meldt dat minister Bruins niet meegaat naar het staatsbezoek aan Indonesië vanwege de strijd tegen het nieuwe coronavirus. • In navolging van PSV heeft ook Feyenoord besloten om de spelers voorlopig uit voorzorg uit de mixed zone te houden. De clubs gaan hiermee iets verder dan de oproep van Eredivisie CV. PSV zegt invulling te geven aan het advies van het RIVM dat inwoners van de provincie Noord-Brabant bij verkoudheid, hoesten of koorts hun sociale contacten zoveel mogelijk beperken. • Vanochtend plaatst AD het interview met Jaap van Dissel onder de kop 'Wees solidair met opa en oma'. Volgens AD doet het RIVM de oproep om bij het doorzetten van een corona-uitbraak, ons in de eerste plaats te richten op het beschermen van onze oma en opa. 	
B: Betekenisgeving	<i>Welke betekenis geven getroffen en betrokkenen aan het incident? Hoe wordt erover gesproken (waarde-oordelen, kwalificaties, kritiek, steun, emoties)? Hoe wordt tegen de overheid aangekeken? In welke context? Wat is de 'taal van de straat'?</i>
<p><i>Zorgen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens socioloog Christian Bröer valt het in Nederland mee met de paniek. • Trouw kopt: 'Moeten alle Brabanders zich zorgen maken?' • Het nieuws dat een bewoner van woonzorgcomplex de Guldenakker in Goirle het coronavirus onder de leden heeft, is voor zorgverlener Thebe aanleiding om extra waakzaam te zijn. Van paniek onder de oudere bewoners, hun familieleden of het personeel is volgens woordvoerder Jeroen Hurkens geen sprake: "Uiteraard zijn mensen wel bezorgd. We roepen iedereen op de richtlijnen van RIVM en GGD nauwkeurig op te volgen. Geen handen schudden bijvoorbeeld." • In zijn column in de Volkskrant schrijft Bert Wagendorp dat 'angst voor het onbekende' het succes van het monster [COVID-19] verklaart; "Covid-19 is klein (ongeveer één-tienduizendste millimeter) maar het is niettemin bezig met een mondiale veroveringstocht waar geen duizend pantservedivisies tegenop kunnen." Volgens Wagendorp zijn 'we' het punt van relativering inmiddels voorbij; "We zijn in een fuik gezwommen en kunnen niet meer terug." <p><i>Nederlandse aanpak</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Op het AD-liveblog valt te lezen dat steeds meer deskundigen stellen dat Nederland zich klaar moet maken voor een epidemie. • Viroloog Ab Osterhaus: "Uiteraard is dit (het begin van) een epidemie, die in Nederland met vereende krachten moet en kan worden afgeremd. Volgens de viroloog zijn 'voorlichting en solidaire opvolging van de overheidsmaatregelen hierbij essentieel'. • Dat het aantal besmettingen de afgelopen dagen in Nederland snel opliep, verbaast en verontrust hoogleraar Kroes niet. "Dat zegt niks over de vraag of de aanpak werkt, maar heeft te maken met de 	

<p>incubatietijd van het virus. Het duurt even voor alle Nederlanders die de infectie op vakantie in Noord-Italië opliepen klachten krijgen en positief testen. Deze stijging hoort erbij.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoogleraar medische microbiologie Louis Kroes spreekt van “een opmerkelijke stap” van het RIVM [om Brabanders met klachten thuis te houden]. “Ze lijken nu te handelen vanuit de gedachte: kijken of alle beetjes helpen. Maar het is onzeker hoe effectief dit is.” • Hoogleraar virologie Marion Koopmans ziet ook veel laconieke reacties bij burgers. “Mensen denken al snel: huh, ik voel me best nog fit, waarom zou ik binnenblijven? Het is lastig om aan mensen uit te leggen dat ze dit niet moeten doen omdat ze zelf een groot risico lopen, maar omdat het kan helpen om de verspreiding in te dammen.” • Christian Bröder, als socioloog verbonden aan de UvA, noemt de kritiek op de omgang met de verspreiding van het coronavirus in Nederland ‘onterecht’. “Meer in het algemeen zijn de klassieke instituties opmerkelijk veerkrachtig rondom Covid-19: politiek, wetenschap, zorg en media nemen behoedzaam de leiding, er is ruimte voor zorgen, onzekerheid en debat. Vooral nog lijkt het erop dat veel burgers vertrouwen opbrengen voor deze aanpak en het risico op besmetting inpassen in hun leven.” De socioloog noemt het ‘een goede richting’ dat politiek, wetenschap en zorg verantwoordelijkheid nemen voor het collectief, terwijl de laatste jaren het omgekeerde aan de hand zou zijn. <p><i>Politiek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens De Telegraaf komt het kabinet komende week weer bijeen voor crisisberaad. • Gistermiddag twitert PVV-fractievoorzitter Geert Wilders: “Ik wil zsm een Kamerdebat met @MinPres Rutte en minister @bruno_bruins over de laatste escalerende ontwikkelingen mbt de uitbraak van het #Corona-virus en de gevolgen voor de te nemen maatregelen in Nederland.” <p><i>Besmettingen in Brabant</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Thuisblijven met een verkoudheid doe je niet voor je eigen veiligheid, maar voor anderen, benadrukt hoogleraar virologie Marion Koopmans. “Voor kwetsbare groepen, voor ons allemaal.” • Het is volgens viroloog Ab Osterhaus ‘cruciaal’ dat ‘de situatie in Brabant nu zeer serieus wordt genomen’, wat gezien het actieve testen en de opvolging van positief geteste mensen volgens hem ‘kennelijk gebeurt’. • “Qua tijd zou het kunnen dat ook carnaval heeft meegespeeld bij de verdere verspreiding”, zegt arts-microbioloog Marc Bonten. • Hoogleraar virologie Marion Koopmans speelt het grote aantal dieren in Brabant in elk geval geen rol bij de besmettingen in Brabant; “Het nieuwe coronavirus is waarschijnlijk in China van dier op mens overgesprongen, maar verspreidt zich in Nederland alleen onder mensen.” • In haar column in AD noemt Nynke de Jong Noord-Brabant ‘de brandhaard van het coronavirus’ in Nederland. Het concert waar ze was - dat van Gerard van Maasakkers in Veghel - noemt ze ‘het mogelijke epicentrum van coronaland’. <p><i>Italië</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Italiaanse artsenverenigingen raden aan om een leeftijdsgrens te hanteren voor het toelaten van patiënten op de intensive care, melden Italiaanse media. PVV-Kamerlid Fleur Agema reageert via Twitter op dit nieuws met: “O wat verschrikkelijk. Geen woorden voor” • In Italië zorgt de overbelasting van de zorg ervoor dat er keuzes moeten worden gemaakt over het al dan niet behandelen voor patiënten. Volgens Ernst Kuipers van het Erasmus MC gaan we in Nederland uit van het gelijkheidsbeginsel, waarbij iedereen de meest optimale behandeling krijgt. Maar er zijn altijd situaties waar dat niet gaat, bijvoorbeeld de transplantatiezorg. • Nieuwsuur besteedt aandacht aan Italië, waar de ziekenhuizen in de getroffen gebieden vol zitten. “Dit is een uitzonderingssituatie, bijna een oorlogssituatie, een aardbeving”, stelt een IC-arts. “Als mensen hun gedrag niet veranderen om zo de omvang van de infectie in te dammen, zal elk gezondheidszorgsysteem, ook het modernste, overbelast raken door alle patiënten met longontsteking, door patiënten met longfalen die verzorging nodig hebben”. 	
SISOS	Slachtofferaantallen – Identiteiten – Schade (bedragen/vergoeding) – Oorzaken – Scenario’s
<p><i>Slachtoffers/identiteiten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • In Nederland zijn nog twee personen overleden die besmet waren met het coronavirus. Het zijn twee mannen, een 86-jarige die in het Bernhoven Ziekenhuis in Uden lag en een 82-jarige die in Sittard-Geleen in het Huyderland Medisch Centrum was opgenomen. Beiden waren al ernstig ziek. • Een bewoner van woonzorgcomplex de Guldenakker in Goirle is besmet. • Omroep Brabant meldt dat tien medewerkers van het Amphia Ziekenhuis in Breda positief zijn getest. 	

- Een 'aantal' ziekenhuismedewerkers van ETZ hebben het coronavirus opgelopen.
 - "Er zijn circa dertig patiënten opgenomen in het ziekenhuis", bevestigt RIVM-woordvoerder Harald Wychgel.
 - De besmette Edwin Klaassen en Vivian Blinksma in thuisisolatie doen tegenover allerlei media hun verhaal. Blinksma vertelt tegen Trouw dat zij een auto-immuunziekte heeft, waardoor ze het de eerste dagen wel spannend vond. "Je wordt bang gemaakt door de media".
- Scenario's*
- Hoogleraar virologie Marion Koopmans heeft goede hoop dat de derde fase Nederland bespaard blijft.
 - Directeur publieke gezondheid Sjaak de Gouw van GGD en GHOR Hollands Midden stelt dat het veranderen van gedrag het allerbelangrijkste is. Goede hygiëne kan er voor zorgen dat het virus uitdooft in Nederland.
 - Hele wijken of gemeenten afsluiten, zoals in China en Italië is gebeurd, zal Nederland naar verwachting niet snel doen. (NRC)
 - Volgens arts-microbioloog Bonten is het maar de vraag of Nederland er net zo snel als China in zal slagen om het virus onder controle te krijgen.
 - Arts-microbioloog Bonten: "Mijn inschatting is dat er meer patiënten zullen volgen van wie we niet weten waar ze het hebben opgelopen. Wij zullen dus in Nederland ook transmissie krijgen. Dan is het op een gegeven moment bijna niet meer te doen om iedereen te traceren, dan moet je tot andere maatregelen overgaan. Zoals wat ze dan noemen: *social distancing*. Dan ga je grote bijeenkomsten afgelasten en scholen sluiten. Met als doel om ervoor te zorgen dat die epidemie niet in één keer over ons heen komt..."
 - Volgens hoogleraar virologie Marion Koopmans is het virus in Noord-Brabant nog in te dammen.
 - Volgens hoogleraar virologie Marion Koopmans geldt het advies aan Brabanders 'waarschijnlijk' tot midden deze week. Als er veel patiënten zijn gevonden, blijft het advies mogelijk langer van kracht.
 - In de zorg kan een ongecontroleerde piek van het aantal patiënten leiden tot 'een rampzalig scenario', zegt hoogleraar medische microbiologie Louis Kroes. "Het systeem voorziet niet in het zorg verlenen aan heel grote aantallen zieke mensen in korte tijd. We hebben heel weinig reservecapaciteit, ook qua personeel. Dat kan leiden tot het overspoelen van intensive cares en grote schade aan de reguliere zorg."
 - Gevraagd naar de situatie in Nederland stelt Ernst Kuipers van het Erasmus MC dat we tot nu toe zien dat in alle regio's ook de planbare zorg nog door kan gaan. Maar er ontstaan nu situaties op sommige plekken waar dat onder druk komt te staan. Nederland heeft hier draaiboeken voor en beschikt naar verhouding over 25% meer IC-bedden dan Italië. Dat kunnen we ook nog verder opschalen en in het meest excessieve geval kun je zeggen, we gebruiken een deel van de beademingsapparatuur van OK's.